

Durmuş Hocaoğlu

Bozkurt, Ergenekon, Filodoksa ve Gerçekler: III

Yeniçağ, “Analiz”., 02 Temmuz 2006, Pazar., s.12
“Analiz” Sıra No: 413; 2006-075; Temmuz-01

YENIÇAĞ

Not: Dipnotlar matbû metne konmamıştır.

Bu kadar ehemmiyetli bir makam bahşedilmiş olmasına rağmen, haddi zâtında, Kurd’un, hayli rafine bir tek tanrı inancına sâhip olduğu söylenebilecek Kök-Türkler’de bir put, bir totem olarak algılandığını söylemek zorlanmayı gerektirmektedir. Binâenaleyh, Kurd’un, esas olarak, gerçek bir “hayvan-ata” değil, bir sembol olarak telâkkî edilmekte olduğunun düşünülmesi iktizâ eder. Tarih boyunca insanların bâzı hayvanları bir yandan mâbud telâkkî ederken — Eski Mısır’da timsah, Hindistan’da sığır örneğinde olduğu gibi — kezâ diğer yandan da bâzı hayvanları muhtelif şekilde sembol (alem) olarak seçtikleri de bilinmektedir; hâlâ günümüzde de devam eden bu insanlık töresinde meselâ tilki kurnazlığın, boğa ham gücün, öküz ehli gücün, ayı kaba gücün, kaplan acımasız yırtıcı gücün sembolü iken şüphesiz arslan müstesnâ bir mevkie sâhip olarak gücün ve asâletin sembolü olagelmıştır ve el’ân dahi öyledir. Ya kurt? Oğuzların umûmiyetle “kurt”, diğer Türklerin ise “börü” (veya bõri)” adını verdikleri[1] bu hayvanın asıl belirleyici niteliği hürriyetine aşırı düşkünlüğüdür; öyle ki, Kurt, bir bakıma, tâvîzsiz hürriyet, ve tabiatıyla, aynı zamanda da istiklâl demektir denebilir. İşte, Türklerin kurt ile kurmuş oldukları münâsebetin aslî sebebi bu olsa gerektir: Yırtıcılığın değil, hürriyet ve istiklâle aşırı düşkünlüğün remzi oluşu. Çünkü Asya steplerinde çok daha vahşî, çok daha yırtıcı, çok daha iri cüsseli hayvanlar bulunmaktadır; ancak Kurt, esâret altında yaşayamaması ile tanınmıştır — ve bir de ilâveten, Baba Kurd’un evlâtlarına aşırı düşkünlüğüyle; çünkü bütün yırtıcılar içerisinde yavrularını besleyen tek baba, kurttur. .

İşte bu noktada dikkat çekilmesi gereken bir husus, Köpek ile Kurt arasındaki farktır. Sayın Türköne’nin, destan düzerek Türklere alem kılmaya kalkıştığı köpek vâkıa sürüleri olan çoban toplumları için değerli bir hayvan olduğu gibi ayrıca, sâdıktır da, kendilerinin de işâret buyurdıkları gibi; ama bu, “köpekçe” bir sadâkattir ve Kurt’ta olmayan budur. Kurdun kimseye sadâkat göstermesi îcap etmez, çünkü O, kendi varlığını kendi gücüyle ayakta tutar, kimseye müdâhenesi ve binâenaleyh, efendisi yoktur ve olamaz da ve bu sebeptendir ki kendi varlık gayesi kendi içindedir ve hürriyetin de menbâi ve mânâsı budur, istiklâlin de.

Yine tam da bu noktada *köpek nedir* sorusu da ayrı bir mânâ ve ehemmiyet kesbetmektedir: Köpek, Kurd’un, esârete alıştırılmasıyla dejenere olmuş türüdür. Filhakîka, köpek, zoologların ağırlıklı kanâatine nazaran, genetik olarak bir “tabîi (natural) hayvan” değil, bir “kültür hayvanı”dır. Yâni, köpek dediğimiz hayvan, tabiatın bir mahsûlü olarak ortaya çıkan tabîi bir tür olmayıp, takrîben ve tahmînen bundan yirmibin yıl kadar evvel, insanların ehlîleştirdiği kurtların soyundan gelen, kültür ürünü bir hayvandır. Bu itibarla, kurtlar ehlîleştirildikleri, yâni insanlar tarafından boyunlarına tasma vurulup emirlerine musahhar kılınıp hizmetkârlığa alıştırıldıklarında köpekleşirler; bu, zoolojik-fizyolojik olarak böyle olduğu gibi, antropolojik-psikolojik olarak da böyledir.

Türk efsâneleri arasında meselâ bir “İt Başlı Ulus Efsânesi”[2] varsa da, Köpek’in bir sembol olarak kullanımı Türkler arasında görülmekte değildir. Köpek esas olarak Moğollar’da

daha mûteber addedilmektedir; nitekim, nasıl ki Proto-Türklerin atası “kurt” ise, Proto-Moğolların ataları da “köpek ve domuz”dur[3].

Kurd’un Türkler indindeki bu sembolik ehemmiyet ve kıymetinin, zaman îtibâriyle hayli gerilere kadar inebilmekte olduğunu, meselâ Hunlar’da da karşımıza çıkmakta olduğunu, Hun san’atında çok işlenen temalardan olan Kurt figürlerinden istihraç etmek de kaabildir.[4]

[1] Abdülkadir İnan., “Börü-Kurt ve Yok-Hayır Kelimeleri Üzerine”.*, Makaleler ve İncelemeler.*, C: I., 2.baskı., TTK Yay., Ank., 1987., s.625-627; [2] Abdülkadir İnan., “İt Başlı Ulus Efsânesi”.*, a.e.*, s.217-219 [3] Bkz.: Bahaeddin Ögel., “Proto-Moğolların Köpek ve Domuz Atası”.*, Türk Mitolojisi (Kaynakları ve Açıklamaları ile Destanlar).*, Cild:I., Selçuklu Tarih ve Medeniyeti Enstitüsü Yay., Ank., 26 Ağustos 1971., s.556 v.dv.; [4] Meselâ, bkz.: Nejat Diyarbakirli., *Hun Sanatı.*, M.E.B. Yay., İst. 1972., s.117, 118 ve muhtelif sayfalarda kurt motifleri ve heykelleri.

